

Smlouva o úvěru

Zaplacení dohodnuté splátky není částečným plněním závazku s účinky uznání zbytku dluhu podle ustanovení § 407 odst. 3 obchodního zákoníku.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Cdo 786/2009, ze dne 23.11.2010)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně GE M. M., a. s., se sídlem v P., zastoupené JUDr. M. C., advokátkou, se sídlem v P., proti žalovanému R. F., zastoupenému opatrovníkem Mgr. T. K., advokátem, se sídlem v K., o zaplacení částky 116.475,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Kolíně pod sp. zn. 9 C 111/2007, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 18. března 2008, č. j. 21 Co 96/2008-90, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Kolíně rozsudkem ze dne 21. prosince 2007, č. j. 9 C 111/2007-66, zamítl žalobu o zaplacení částky 209.967,- Kč s 0,1% úrokem z prodlení za každý den prodlení z částky 116.475,- Kč od 29. ledna 2005 do zaplacení a žalobkyni zavázal k náhradě nákladů řízení žalovanému.

Krajský soud v Praze k odvolání žalobkyně v záhlaví označeným rozsudkem změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalovanému uložil zaplatit žalobkyni částku 116.475,- Kč s 0,1% úrokem z prodlení za každý den prodlení od 29. ledna 2005 do zaplacení, dále částku 93.492,- Kč a náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odvolací soud opakoval dokazování listinami a zjistil, že účastníci uzavřeli 21. prosince 2000 smlouvu o revolvingovém úvěru č. 3206623549 (dále jen „smlouva o úvěru“), v níž se žalobkyně zavázala poskytnout žalovanému tento druh úvěru s výší úvěrového rámce 70.000,- Kč, žalovaný se zavázal úvěr splácet po 3.500,- Kč měsíčně počínaje lednem 2001. Součástí smlouvy o úvěru byly obchodní podmínky. Žalovaný podpisem smlouvy o úvěru výslovně prohlásil, že se s obchodními podmínkami seznámil, nemá k nim žádné výhrady a zavazuje se je dodržovat. Současně potvrdil převzetí smlouvy o úvěru včetně textu obchodních podmínek a prohlásil, že je plně způsobilý ke všem právním úkonům. Podle článku 5.2. obchodních podmínek žalovaný prohlásil, že v souladu s ustanovením § 401 obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“) prodlužuje promlčecí dobu veškerých práv vzniklých žalobkyni vůči němu ze smlouvy o úvěru na dobu deseti let od okamžiku, kdy začne tato doba běžet, a že prodloužení promlčecí doby se vztahuje i na práva vzniklá odstoupením od smlouvy. Podle článku 1.2. obchodních podmínek jsou poskytnuté peněžní prostředky určeny na nákup zboží a služeb nebo k výběru hotovosti. Obchodní podmínky obsahují i závazek dlužníka zaplatit úrok z úvěru, dále smluvní pokutu z dlužných splátek a úrok z prodlení ve výši 0,1 % denně z dlužných splátek a ze smluvní pokuty. Avízem plateb žalobkyně prokázala, že na základě smlouvy o úvěru žalovaný čerpal celkem 76.744,- Kč. Na úvěr zaplatil tři splátky po 3.500,- Kč. Dlužné splátky úvěru představují 96.479,- Kč, smluvní pokuta 19.996,- Kč a kapitalizované úroky z prodlení do 28. ledna 2005 93.492,- Kč.

Smlouvu o úvěru odvolací soud posoudil jako platnou, uzavřenou v souladu s ustanovením § 497 a násl. obch. zák. Uvedl, že ve sporu o zaplacení dluhu ze smlouvy o úvěru má věřitel povinnost tvrzení, že smlouva byla uzavřena a že úvěr poskytl. Z této povinnosti tvrzení vyplývá i povinnost

tvrzení prokázat. Žalobkyně všechny rozhodné skutečnosti tvrdila a k jejich prokázání předložila listinné důkazy, jimiž tvrzení prokázala. Žalovaný založil obranu proti žalobě na jediné námitce, a to námitce promlčení dvaceti splátek po 3.500,- Kč splatných do 27. října 2002.

Odvolací soud nepovažoval tuto námitku za důvodnou s ohledem na dobu doručení žaloby soudu prvního stupně (9. listopadu 2006) a s odkazem na článek 5.2. obchodních podmínek, podle něhož žalovaný prodloužil v souladu s ustanovením § 401 obch. zák. promlčecí dobu veškerých práv žalobkyně ze smlouvy o úvěru vůči němu na dobu deseti let. Uvedené prohlášení žalovaného zavazuje, když v řízení nebylo prokázáno, že žalovaný nevěděl, co podepisuje. Zdůraznil, že žalobkyně poskytuje úvěry za určitých podmínek a žalovaný měl svobodnou volbu smlouvu buď uzavřít nebo nikoliv, jestliže by shledal tyto podmínky pro něho nevýhodné. I kdyby se neseznámil se zněním smlouvy a obchodních podmínek, nezbavuje ho tato skutečnost povinnosti závazky ze smlouvy plnit.

Na rozdíl od soudu prvního stupně dospěl i k závěru, že žalovaný závazek uznal. Zaplacení tří splátek žalovaným ve dnech 22. ledna 2001, 21. března 2001 a 14. března 2002 na úvěrový účet je uznáním závazku ve smyslu ustanovení § 407 odst. 3 a § 323 odst. 2 obch. zák., čímž byla založena vyvratitelná domněnka existence uznaného závazku, která v řízení vyvrácena nebyla. Podle ustanovení § 133 občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“) proto považoval skutečnost, že v době uznání závazku závazek existoval, za prokázanou.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání, odkazuje co do přípustnosti na ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) a o. s. ř. co do důvodů na ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) a b) a odst. 3 o. s. ř.

Dovolatel se obsáhle v obecné rovině zabývá výkladem procesních i hmotněprávních ustanovení příslušných právních předpisů a uvádí, že proti skutkovým tvrzením žalobkyně nevznesl žádné námitky, když o skutkových okolnostech projednávané věci jako opatrovník žalovaného nic neví a vědět nemůže, proto s ohledem na časové údaje uvedené v žalobě vznesl jen námitku promlčení. Přesto má za to, že veškerá žalobní tvrzení zůstala sporná. Avízo provedených plateb, podle něhož měla žalobkyně zaplatit třetím osobám, neprokazuje žádné konkrétní tvrzení. Jeho správnost bylo možno ověřit jen za pomoci prvotních dokladů, jež jsou způsobilé prokázat, že k vyplacení hotovosti či připsání na účet došlo. Trvá na námitce promlčení a neplatnosti prohlášení o prodloužení promlčecí doby s tím, že smlouva o úvěru uzavřená mezi účastníky má charakter spotřebitelské smlouvy, a proto se dovolává podle ustanovení § 55 odst. 2 občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“) neplatnosti tohoto prohlášení. Argumentuje ve prospěch názoru, že jde o jednostranný úkon dlužníka, jímž vědomě zhoršuje své postavení vůči věřiteli ohledně délky promlčecí doby. Je-li toto prohlášení zahrnuto do obchodních podmínek, nejde o individuální případ a vědomost dlužníka, že podpisem smlouvy činí takto zásadní prohlášení o prodloužení promlčecí doby. Vyjadřuje přesvědčení, že platnost tohoto ujednání je třeba posuzovat podle ustanovení § 55 odst. 1 obč. zák. a v souladu se směrnicí rady 93/13/EHS z 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách. Prohlášení o prodloužení promlčecí doby je nutno považovat za neplatné i pro rozpor s dobrými mravy podle ustanovení § 39 obč. zák.

Dovolatel dále namítá, že řízení před odvolacím soudem je postiženo vadou spočívající v nesprávném použití ustanovení § 133 o. s. ř. a nedůvodném přenesení důkazního břemene z žalobkyně na dovolatele. Úsudek o tom, že částečným plněním závazku nastaly účinky uznání zbytku dluhu podle ustanovení § 407 odst. 3 a § 323 odst. 2 obch. zák., musí soud vždy učinit ze skutkových okolností konkrétního případu. Na základě pouhého faktického částečného plnění závazku nelze důvodně usoudit, že tímto částečným plněním došlo k uznání zbytku dluhu. Dovolatel navrhuje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobkyně považuje rozhodnutí odvolacího soudu za správné a dovolání za nedůvodné.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř.; není však důvodné.

Odvolací soud založil své rozhodnutí na závěru, podle něhož žalobkyně v řízení prokázala listinnými důkazy, že smlouvu o úvěru se žalovaným uzavřela a že peněžní prostředky žalovanému poskytla úhradou ceny zboží a služeb. Námitkou v obecné rovině, že veškerá žalobní tvrzení zůstala sporná, když konkrétně (jak sám podotýká) jako soudem ustanovený opatrovník žalovaného, jenž je neznámého pobytu, nemohl nic uvést, dovolatel zpochybňuje hodnocení důkazů provedené odvolacím soudem, jež však se zřetelem na zásadu volného hodnocení důkazů vyplývající z ustanovení § 132 o. s. ř. nelze úspěšně napadnout žádným dovolacím důvodem (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. července 2005, sp. zn. 29 Odo 1058/2003, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 9, ročník 2005, pod číslem 145, dále usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. prosince 2009, sp. zn. 20 Cdo 4352/2007). Na nesprávnost hodnocení důkazů lze usuzovat jen ze způsobu, jak soud hodnocení důkazů provedl. V tomto směru není odvolacímu soudu dovoláním nic vytýkáno.

Další výhradou je nesprávné posouzení námitky promlčení, kterou odvolací soud považoval za nedůvodnou s ohledem na dobu zahájení řízení a prohlášení o prodloužení promlčecí doby podle ustanovení § 401 obch. zák. v obchodních podmínkách.

Z ustanovení § 401 obch. zák. vyplývá, že strana, vůči níž se právo promlčuje, může písemným prohlášením druhé straně prodloužit promlčecí dobu, a to i opakovaně; celková promlčecí doba nesmí být delší než 10 let od doby, kdy počala poprvé běžet. Toto prohlášení lze učinit i před počátkem běhu promlčecí doby.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že prohlášení o prodloužení promlčecí doby lze učinit i před počátkem jejího běhu a délka prodloužení zákonem stanovené promlčecí doby je věcí strany, která prohlášení činí, přičemž maximálně může být prodloužena na 10 let. Prohlášení v článku 5.2. obchodních podmínek, které byly součástí smlouvy o úvěru, tak, jak bylo zjištěno soudy nižších stupňů, je s uvedeným ustanovením v souladu.

Dovolací soud nepovažuje za opodstatněnou ani námitku, že tímto prohlášením se zhoršilo postavení žalovaného jako dlužníka. Je-li prohlášením založena delší promlčecí doba, má věřitel nepochybně - bez rizika, že námitka promlčení bude úspěšně vznesena v soudním řízení - možnost posečkat s vymáháním pohledávky v případě, kdy se dlužník dostane do situace, že nemůže - z jakéhokoli důvodu - dodržet dohodnuté termíny splátek, až do doby, kdy se jeho finanční situace zlepší, a po tuto dobu jednat o mimosoudním vyřízení věci, tedy bez vynaložení a následného uplatňování nákladů spojených se soudním řízením proti dlužníkovi. Z tohoto důvodu nelze prohlášení podle ustanovení § 401 obch. zák. ani považovat za rozporné s dobrými mravy, a proto neplatné podle ustanovení § 39 obč. zák.

Dovolává-li se dovolatel neplatnosti prohlášení o prodloužení promlčecí doby podle ustanovení § 55 odst. 2 obč. zák., přehlíží, že toto ustanovení - stejně jako ostatní ustanovení o spotřebitelských smlouvách - bylo do občanského zákoníku vloženo až zákonem č. [367/2000 Sb.](#), kterým se mění zákon č. [40/1964 Sb.](#), občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Uvedená ustanovení jsou transpozicí směrnice rady č. 93/13/EHS z 5. dubna 1993 o nekalých podmínkách ve spotřebitelských smlouvách. Zákon č. [367/2000 Sb.](#) nabyl účinnosti 1. ledna 2001 a s ohledem na jeho přechodná ustanovení a skutečnost, že smlouva o úvěru byla uzavřena 21. prosince 2000, nelze ujednání o prodloužení promlčecí doby poměřovat ustanoveními § 52 až § 57 obč. zák. o spotřebitelských smlouvách. Závěr odvolacího soudu, podle něhož právo žalobkyně není promlčeno s ohledem na prohlášení žalovaného o prodloužení promlčecí doby na dobu 10 let, proto považuje

dovolací soud za správný.

Dovolateli je však třeba přisvědčit, pokud namítá nesprávné užití ustanovení § 133 o. s. ř. a nedůvodnost přenesení důkazního břemene z žalobkyně na dovolatele ohledně vzniku a trvání uznaného závazku. Závěr o přenesení důkazního břemene z žalobkyně na dovolatele by byl správný za situace, kdyby došlo k uznání závazku. V projednávané věci však dovolatel plnil svůj závazek v souladu s ujednáním ve smlouvě o úvěru, podle něhož měl být úvěr vrácen ve splátkách po 3.500,- Kč měsíčně počínaje lednem 2001. Uhradil-li tři splátky po 3.500,- Kč, tedy plnil-li v dohodnutých splátkách, nejde o částečné plnění závazku s účinky uznání zbytku dluhu. Jednotlivé dohodnuté splátky jsou dílčím plněním, nikoliv částečným plněním závazku. Odvolací soud proto pochybil, považoval-li tři uhrazené splátky za částečnou úhradu dluhu s účinky uznání zbytku dluhu podle ustanovení § 407 odst. 3 a § 323 odst. 2 obch. zák.

Tento nesprávný závěr odvolacího soudu o uznání závazku dovolatelem a v důsledku toho postižení řízení vadou spočívající v přenesení důkazního břemene z žalobkyně na dovolatele však nemělo za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, protože vznik závazku byl v řízení prokázán listinnými důkazy a námitka promlčení s ohledem na prohlášení dovolatele o prodloužení promlčecí doby na dobu 10 let od okamžiku, kdy začne tato doba běžet, podle ustanovení § 401 obch. zák. byla posouzena správně jako nedůvodná.

Jelikož se dovolateli prostřednictvím uplatněných dovolacích důvodů správnost rozhodnutí odvolacího soudu zpochybnit nepodařilo a Nejvyšší soud neshledal ani jiné vady, k jejichž existenci u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 věta druhá o. s. ř.), dovolání podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty před středníkem o. s. ř. zamítl.

Podáním ze dne 23. září 2010 žalobkyně navrhla, aby v souladu s ustanovením § 107a o. s. ř. byl připuštěn vstup společnosti GE Money, s. r. o., se sídlem v Praze 4, Vyskočilova 1422/1a, identifikační číslo osoby 28 99 71 40, do řízení na místo ní, neboť smlouvou o vkladu části podniku uzavřenou 9. září 2010 mezi žalobkyní jako vkladatelkou a GE Money, s. r. o. jako nabyvatelkou došlo ke vkladu části podniku do základního kapitálu nabyvatelky. Součástí vkladu části podniku byla i pohledávka žalobkyně za žalovaným. O tomto návrhu nebylo Nejvyšším soudem rozhodnuto s ohledem na ustanovení § 243c odst. 1 o. s. ř., podle něhož ustanovení § 107a o. s. ř. pro řízení u dovolacího soudu neplatí. Podle zjištění dovolacího soudu je žalobkyně i po vkladu části podniku do společnosti GE Money, s. r. o. zapsána v obchodním rejstříku.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)

- [Náležité odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)